

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Факультет інформатики, математики та економіки

Кафедра економіки та готельно-ресторанного бізнесу

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ
ЕКОНОМІКИ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ
Завідувач кафедри
_____ /О.А. Марченко
(протокол №2 від 10.10.2020р.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ

для здобувачів вищої освіти

Рівень вищої освіти **другий (магістерський)**

Галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

Спеціальність **051 Економіка**

Освітня програма « **Керівництво персоналом та економіка праці** », « **Економіка та адміністрування в охороні здоров'я** »

Мелітополь, 2020

Розробники: д.е.н., професор кафедри економіки та готельно-ресторанного бізнесу Марченко О.А.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

«Економіка та адміністрування в охороні здоров'я» _____ С.С. Біляєв

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Ступінь вищої освіти галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Ступінь вищої освіти: другий (магістерський) Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність: 051 Економіка Освітня програма: « Керівництво персоналом та економіка праці », « Економіка та адміністрування в охороні здоров'я »	Вибіркова	
Блоків – 2 у тому числі: курсова робота – навчальна практика -		Рік підготовки:	
		1-й	
		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		2-й	
		Лекції	
		16 год.	
		Практичні, семінарські	
		14 год.	
		Лабораторні	
	-	-	
	Навчальна практика		
	-	-	
	Самостійна робота		
	60 год.		
Тижневих годин - 6		Вид контролю Екзамен	

2. Мета навчальної дисципліни

Місце дисципліни у освітній програмі: вибіркова.

Метою навчальної дисципліни є надання знань, умінь, здатностей (компетенцій) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

1. Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною:

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

ФК 1	Глибоке розуміння взаємовпливу економічних явищ і процесів, усвідомлення соціальної важливості професії економіста. Мотивація до чесної та продуктивної роботи, професійного і особистісного вдосконалення.
ФК 2	Здатність обґрунтувати доцільність і впровадити інвестиційно-інноваційні проекти для організації власного бізнесу, розвитку галузей економіки та державної економічної системи.
ФК 4	Здатність проводити експерименти із розробленими моделями
ФК 10	Уміння визначати економічні ризики підприємства, здійснювати заходи щодо їх зниження
ФК 15	Здатність опрацьовувати якісні і кількісні дані щодо діяльності підприємства, визначати галузеву економічну динаміку.

4. Результати навчання

ПРН 2	Здійснювати аналіз управлінських процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.
ПРН 3	Використовувати різноманітні інформаційні джерела та наукові надбання (принципи, методи, технології та ін.) для повного та всебічного встановлення певних обставин.
ПРН 4	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту
ПРН 7	Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології та бази даних.
ПРН 8	Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.
ПРН 9	Пояснювати природу та зміст основних управлінських явищ і процесів.
ПРН 10	Застосовувати набуті знання у різних економічних ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти в економіці та менеджменті та формувати обґрунтовані правові висновки щодо здійснення управлінської діяльності.
ПРН 11	Положень законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці під час виконання виробничих та управлінських функцій;

ПРН 12	Основних принципів державного нагляду і контролю у сфері охорони праці;
ПРН 13	Системи управління охороною праці у галузі і на підприємстві (в організації); галузевих норм, організаційно-технічних заходів і засобів щодо захисту працівників від впливу небезпечних і шкідливих факторів для типових підприємств та організацій галузі;
ПРН 14	Порядку розслідування, реєстрації, облік та аналіз нещасних випадків і професійних захворювань;
ПРН 15	Порядку і напрямів забезпечення пожежної безпеки на галузевих об'єктах;
ПРН 16	Базових принципів і механізму забезпечення соціальних гарантій працівників, пов'язаних з безпекою праці.
ПРН 17	Поставити завдання та організувати процедуру проведення визначення професійних (виробничих) ризиків, загроз на робочих місцях;
ПРН 18	Здійснювати управління охороною праці (професійними ризиками) у межах своєї компетенції; реалізовувати базові принципи і методи створення безпечних технологій, обладнання, приладів і систем, а також проведення робіт і надання послуг;
ПРН 19	Обґрунтувати вибір і впроваджувати безпечні технології і обладнання в галузі діяльності; приймати участь у розробці та впровадженні заходів щодо усунення причин нещасних випадків, професійних захворювань та ліквідації наслідків аварій на виробництві;
ПРН 10	Впроваджувати організаційні і технічні заходи з метою поліпшення стану виробничого середовища та безпеки праці;
ПРН 11	Розробляти і впроваджувати систему забезпечення пожежної безпеки на об'єктах, що відповідають рівню первинної посади магістра (спеціаліста).

5. Програма навчальної дисципліни

Блок I. Правові, організаційні та економічні основи охорони праці і промислової безпеки.

Тема №1. Нормативно-правові основи охорони праці у галузі.

Сучасний стан охорони праці в Україні. Завдання та структура охорони праці. Промислова безпека як галузь виробничих і суспільних взаємовідносин. Законодавство України та міжнародні норми в галузі охорони праці та промислової безпеки.

Тема №2. Система управління охороною праці в галузі

Загальна структура управління охороною праці. Системний підхід та аналіз при організації охорони праці на виробництві. Мета, завдання та структура системи управління охороною праці на підприємстві. Документи і рекомендації щодо удосконалення існуючих систем управління охороною праці в Україні.

Тема №3. Економічні методи управління охороною праці

Економічні аспекти охорони праці. Аналіз умов праці. Розслідування та облік професійних захворювань. Економічні методи управління охороною праці. Економічне стимулювання в охороні праці. Фінансування охорони праці.

Тема №4. Розслідування, реєстрація, облік нещасних випадків і аварій на виробництві.

Державне соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Розслідування та облік нещасних випадків. Аналіз виробничого травматизму. Розслідування та облік аварій. Основні положення державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Відшкодування шкоди в разі ушкодження здоров'я працівників або в разі їх смерті.

Блок II. Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності.

Тема №5. Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах

Схема і алгоритм забезпечення ПБ об'єкта. Класифікація пожежонебезпечних та вибухонебезпечних зон. Система організаційно-технічних заходів.

Тема №6. Основи безпеки праці в галузі

Загальні питання безпеки праці. Засоби захисту від небезпечних і шкідливих виробничих факторів. План евакуації з приміщень у випадку аварії.

Тема №7. Основи електробезпеки

Загальні поняття та визначення термінів електробезпеки. Особливості ураження електричним струмом. Класифікація виробничих приміщень з електробезпеки

Тема №8. Основи гігієни та виробничої санітарії

Поняття про виробничу санітарію та гігієну праці. Шкідливі виробничі фактори та засоби захисту від них. Санітарно-побутове забезпечення працюючих.

5. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	У тому числі				
		л	п	лаб	інд	С.р.
1	2	3	4	5	6	7
Блок I. Правові, організаційні та економічні основи охорони праці і промислової безпеки.						
Тема №1. Нормативно-правові основи охорони праці у галузі.	12	2	2	-	-	8
Тема №2. Система управління охороною праці в галузі	10	2	2	-	-	6
Тема №3. Економічні методи управління охороною праці	12	2	2	-	-	8
Тема №4. Розслідування, реєстрація, облік нещасних випадків і аварій на виробництві.	12	2	2	-	-	8
Разом за блоком I	46	8	8	-	-	30
Блок II. Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності.						
Тема №5. Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах.	12	2	2	-	-	8
Тема №6. Основи безпеки праці в галузі	12	2	2			8
Тема №7. Основи електробезпеки	8	2	0	-	-	6
Тема №8. Основи гігієни та виробничої санітарії	12	2	2			8
Разом за блоком II	44	8	6	-	-	30
Усього годин за семестр:	90	16	14	-	-	60

6. Теми лекцій

№	Назва теми лекції та теми, що вивчається	Кількість годин
1.	Нормативно-правові основи охорони праці у галузі.	2

	Сучасний стан охорони праці в Україні. Завдання та структура охорони праці. Промислова безпека як галузь виробничих і суспільних взаємовідносин. Законодавство України та міжнародні норми в галузі охорони праці та промислової безпеки.	
2.	Система управління охороною праці в галузі Загальна структура управління охороною праці. Системний підхід та аналіз при організації охорони праці на виробництві. Мета, завдання та структура системи управління охороною праці на підприємстві. Документи і рекомендації щодо удосконалення існуючих систем управління охороною праці в Україні.	2
3.	Економічні методи управління охороною праці Економічні аспекти охорони праці. Аналіз умов праці. Розслідування та облік професійних захворювань. Економічні методи управління охороною праці. Економічне стимулювання в охороні праці. Фінансування охорони праці.	2
4.	Розслідування, реєстрація, облік нещасних випадків і аварій на виробництві. Державне соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Розслідування та облік нещасних випадків. Аналіз виробничого травматизму. Розслідування та облік аварій. Основні положення державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Відшкодування шкоди в разі ушкодження здоров'я працівників або в разі їх смерті.	2
5.	Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах Схема і алгоритм забезпечення ПБ об'єкта. Класифікація пожежонебезпечних та вибухонебезпечних зон. Система організаційно-технічних заходів.	2
6.	Основи безпеки праці в галузі Загальні питання безпеки праці. Засоби захисту від небезпечних і шкідливих виробничих факторів. План евакуації з приміщень у випадку аварії.	2
7.	Основи електробезпеки Загальні поняття та визначення термінів електробезпеки. Особливості ураження електричним струмом. Класифікація виробничих приміщень з електробезпеки	2
8.	Основи гігієни та виробничої санітарії Поняття про виробничу санітарію та гігієну праці. Шкідливі виробничі фактори та засоби захисту від них. Санітарно-побутове забезпечення працюючих.	2
	Разом:	16

7. Теми практичних занять

№з/п	Назва теми	Форми контролю	Кількість годин
1.	Нормативно-правові основи охорони праці у галузі. Завдання та структура охорони праці.	усне опитування, тестування,	2

	Промислова безпека як галузь виробничих і суспільних взаємовідносин. Законодавство України та міжнародні норми в галузі охорони праці та промислової безпеки.		
2.	Система управління охороною праці в галузі Загальна структура управління охороною праці. Системний підхід та аналіз при організації охорони праці на виробництві. Мета, завдання та структура системи управління охороною праці на підприємстві. Документи і рекомендації щодо удосконалення існуючих систем управління охороною праці в Україні.	тестування, письмовий контроль	2
3.	Економічні методи управління охороною праці Економічні аспекти охорони праці. Аналіз умов праці. Розслідування та облік професійних захворювань.	усне опитування, письмовий контроль	2
4.	Розслідування, реєстрація, облік нещасних випадків і аварій на виробництві. Державне соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Розслідування та облік нещасних випадків. Аналіз виробничого травматизму. Розслідування та облік аварій.	тестування, письмовий контроль	2
5.	Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах Схема і алгоритм забезпечення П Б об'єкта. Класифікація пожежонебезпечних та вибухонебезпечних зон. Система організаційно-технічних заходів.	тестування	2
6.	Гігієна праці та виробнича санітарія Поняття про виробничу санітарію та гігієну праці. Шкідливі виробничі фактори та засоби захисту від них. Санітарно-побутове забезпечення працюючих.	усне опитування,	2
7.	Аналіз співробітництва України з Міжнародною організацією праці (МОП) та Європейським Союзом (ЄС) у галузі охорони праці Проаналізуйте відповідність державної політики у галузі охорони праці конвенції МОП, що відповідає Вашому варіантові Проаналізуйте відповідність державної політики у галузі охорони праці конвенції МОП, що відповідає вашому варіантові	письмовий контроль	2
	Всього:		14

8. Самостійна робота.

№з/п	Назви теми	Кількість годин
1.	Нормативно-правові основи охорони праці у галузі. Сучасний стан охорони праці в Україні Завдання та структура охорони праці Промислова безпека як галузь виробничих і суспільних взаємовідносин Законодавство України та міжнародні норми в галузі охорони праці та промислової безпеки	8
2.	Система управління охороною праці в галузі Загальна структура управління охороною праці Системний підхід та аналіз при організації охорони праці на виробництві Мета, завдання та структура системи управління охороною праці на підприємстві Документи і рекомендації щодо удосконалення існуючих систем управління охороною праці в Україні	6
3.	Економічні методи управління охороною праці Економічні аспекти охорони праці Аналіз умов праці Розслідування та облік професійних захворювань.	8
4	Розслідування, реєстрація, облік нещасних випадків і аварій на виробництві. Розслідування та облік нещасних випадків. Аналіз виробничого травматизму. Розслідування та облік аварій.	8
5	Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах. Схема і алгоритм забезпечення П Б об'єкта. Класифікація пожежонебезпечних та вибухонебезпечних зон. Система організаційно-технічних заходів.	8
6	Основи безпеки праці в галузі Загальні питання безпеки праці. Засоби захисту від небезпечних і шкідливих виробничих факторів. План евакуації з приміщень у випадку аварії.	8
7	Основи електробезпеки Загальні поняття та визначення термінів електробезпеки. Особливості ураження електричним струмом. Класифікація виробничих приміщень з електробезпеки.	6
8	Основи гігієни та виробничої санітарії Основи гігієни та виробничої санітарії Поняття про виробничу санітарію та гігієну праці. Шкідливі виробничі фактори та засоби захисту від них. Санітарно-побутове забезпечення працюючих.	8
	Разом:	60

9. Самостійна робота

Самостійна робота включає:

- підготовку до аудиторних занять (семінарів, практичних, лабораторних занять);
- опрацювання матеріалу лекцій;
- пошуково-аналітичну роботу щодо винесених для самостійного опрацювання окремих тем, модуля (блоку) тощо;
- підготовку та складання контрольних заходів (поточного, періодичного, підсумкового контролів), які враховуються як складові самостійної роботи освітнього компоненту;
- науково-дослідну роботу; збір та обробку матеріалів для виконання курсових робіт, підготовки рефератів, есе, презентації тощо.

Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Теми і перелік питань що внесені на самостійне вивчення
1	Нормативно-правові основи охорони праці у галузі.
2	Система управління охороною праці в галузі
3	Економічні методи управління охороною праці
4	Розслідування, реєстрація, облік нещасних випадків і аварій на виробництві.
5	Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах.
6	Основи безпеки праці в галузі
7	Основи електробезпеки
8	Основи гігієни та виробничої санітарії

10. Методи навчання

Загально прийняті у сучасній педагогічній науці методи навчання прийнято розрізняти:

1. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу:
 - пояснювально-ілюстративний;
 - репродуктивний;
 - проблемний;
 - частково-пошуковий (евристичний);
 - дослідницький.
2. За характером подачі (викладення) навчального матеріалу:
 - словесні;
 - наочні;
 - практичні.
3. За організаційним характером навчання методи:
 - організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
 - стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
 - контролю та самоконтролю у навчанні;
 - бінарні (подвійні) методи навчання тощо.

11. Форми і методи контролю

Метод усного контролю. Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування. При індивідуальному опитуванні учитель ставить перед учнем декілька запитань, при фронтальному — серію логічно пов'язаних між собою питань перед усім класом. Правильність відповідей визначається учителем, коментується. За підсумками контролю виставляються оцінки.

Метод письмового контролю. Здійснюється за допомогою контрольних робіт, творів, переказів, диктантів, письмових заліків і под., які можуть бути короткочасними (15—20 хв.) і протягом усього уроку. Письмовий контроль відрізняється також глибиною діагностики (поверховий зріз чи ґрунтовний аналіз).

Метод тестового контролю. Може бути безмашинним і машинним. В основі такого контролю лежать тести — спеціальні завдання, виконання (чи невиконання) яких свідчить про наявність (або відсутність) у школярів певних знань, умінь.

Метод самоконтролю. Передбачає формування в учнів уміння самостійно контролювати ступінь засвоєння навчального матеріалу, знаходити допущені помилки, неточності, визначати способи ліквідації виявлених прогалин.

12. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання діяльності студентів на практичних (лабораторних, семінарських) заняттях, за модуль здійснюється відповідно до положення №283 від 29.08.2017 р. «Про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького».

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна:

1. Економіка охорони здоров'я: підручник / В.Ф. Москаленко, О.П. Гульчій, В.В. Таран та ін.; під ред. В.Ф. Москаленка. – Вінниця: Нова Книга, 2010.– 288 с.
2. Решетников, А.В. Экономика и управление в здравоохранении: учебник и практикум для вузов. – М.: Издательство Юрайт, 2018. – 303 с. – Серия: Специалист.
3. Баєва О.В. Основи менеджменту охорони здоров'я: Навч.-метод. посібник.- К.: МАУП, 2007.-328 с.

Допоміжна:

1. Державна політика у сфері охорони здоров'я : кол. моногр. : у 2 ч. / [кол. авт. ; упоряд. проф. Я.Ф.Радиш; передм. та заг. ред. проф. М.М.Білінської, проф. Я.Ф.Радиша]. – К. : НАДУ, 2013. Ч. 1. – 396 с.
2. Державна політика у сфері охорони здоров'я : кол. моногр. : у 2 ч. / [кол. авт. ; упоряд. проф. Я.Ф.Радиш; передм. та заг. ред. проф. М.М.Білінської, проф. Я.Ф.Радиша]. – К. : НАДУ, 2013. Ч. 2. – 484 с
3. Державне управління охороною здоров'я в Україні: кол. моногр. / [кол. авт. ; упоряд. проф. Я.Ф.Радиш; передм. Т.Д.Бахтеєвої ; за заг. ред. проф. М.М.Білінської, проф. Я.Ф.Радиша]. – К. : НАДУ, 2013. – 424 с.
3. Державне управління реформуванням системи охорони здоров'я в Україні : навч.-наук. вид. / авт. кол. : М.М.Білінська, Я.Ф.Радиш, І.В.Рожкова та ін. ; та заг. ред. проф. М.М.Білінської. – К. ; Львів : НАДУ, 2012. – 240 с.
4. Ляховченко Л. А. Актуальні питання фінансового забезпечення закладів охорони здоров'я: теорія та практика : монографія / [Л. А. Ляховченко, В. Д. Долот, О.В. Поживілова, Я. Ф. Радиш]; за заг. ред. проф. Я. Ф. Радиша. – К. : Київ. 2012. – 212 с.

14. Інформаційні ресурси в Інтернеті

Міністерство охорони здоров'я України <http://moz.gov.ua>